

Ambassadørur fyri talufrælsið

Øll gjørdust bilsin, tá Áse Kleveland varð vrakað sum norskur mentamálaráðharri. Hon hevði annars sett Noreg á heimskortið í stríði sínum fyri mannarættindum og talufrælsi og gjørt mentanina til eitt týðningarmikið øki. Í dag brúkar hon tíðina til fyrilestrar og aðrar uppgávur – og hon hevur framvegis ógvuliga markantar meiningar

Mentanarlívið í Norðurlondum helt eina lótu, at tað var lygn, tá ið tað frættist, at Thorbjørn Jagland, sum fór í forsætismálaráðharrasessin eftir Gro Harlem Brundtland í 1996, ikki setti Áse Kleveland sum mentamálaráðharra.

Áse Kleveland var ikki bert tann mest markanti mentamálaráðharri í Norðurlondum, hon hevði eisini sett Noreg á heimskortið sum mentanarpolitiskt undangongulund og var heimins fyrsti stjórnarlimur, sum alment tók imóti Salman Rushdie eftir at hann varð deyðadømdur av iranska prestastýrinum á vár í 1989.

Áse Kleveland gjørdi mentamálaráðið til ein týðningarmiklan stovn heima í Noregi og ferðaðist heimin runt sum trúgvur og djárvur ambassadørur fyri talufrælsið tey seks árin, hon sat í ráðharrasessinum.

Hon var ein fyrimynd hjá fleiri ættarliðum av kvinnuligum politikarum í Norðurlondum, sum hvarv úr politikki frá degi til dags, tá ið Thorbjørn Jagland kom til stjórnarvaldið.

Spurd av Niels Frid-Nielsen á Jyllands-Postinum í

farnu viku um, hví hon varð koyrd, svarar hon einfalt, at tað er uppgávan hjá einum stjórnarleiðara at seta eina stjórn. Honum nýtist ikki at greiða frá, hví hann ikki tekur ein upp á ráð, svarar Kleveland í eini vending, sum hevur hon lært hana úttan í svøvi.

So smilist hon og sigur: Men tá ið stjórnin hjá Jagland bara helt í eitt hálvt ár, gjørdi tað einki, at eg ikki var við.

Í staðin fór Áse Kleveland undir eitt partafelag við bara einum starvsfólki, nevnliga sær sjálvari, beint eftir at hon hevði sagt farvæl í ráðharrastovninum.

Og hon hevur nógv um oyruni. Hon heldur fyri-lestrar, men meginpartin av tíðini fer til at leggja design til rættis í nýggja heima-býlunum hjá Telefonverkinum í Noregi. Medan hon var mentamálaráðharri hevði hon stóran áhuga fyri hesum.

Rushdie-málið størsta vónbrotið

Hóast tað var eitt stórt vónbrot, at Áse Kleveland ikki var sett sum mentamálaráðharri aftur, sigur hon seg ikki sakna júst tað arbeiðið.

– Eg sakni ikki so nógv arbeiðið sum tey fólkin eiga arbeiðið saman við, sigur Áse Kleveland, sum sigur, at Rushdie-málið var hennara størsta vónbrot sum politikari. Hon heldur, at tíðin er farin frá, at fáa eina politiska loysn á málinum.

– Tað er trupult at segja, hvussu málið kann verða loyst við eini nýggjari iranskari stjórn men uttan økt altjóða trýst.

Norðurlond stuðlaðu henni ikki í nóg stóran mun tá ið hon skuldi ganga á odda í eini málrættadum altjóða trýsti at fáa prestastýrið at taka deyðadømin yvir Rushdie av.

– So skjótt handfalsá huga-mál vórðu blandað uppi, gjørdist pragmatismen eina-ráðandi. Eisini millum mínar egnu starvsbrøður í Europa. Men vit kunnu ikki lata sum um málið einki hevur við okkum at gera. Fleiri milliónir muslimskir innflytarar eru í Europa, tí viðkomur tað sanniliga eisini okkum, sigur Áse Kleveland.

Mannarættindi og talufrælsi

Áse Kleveland er fødd í Stockholm fyri 48 árum síð-

ani. Hon kom til Noregs sum sjei ára gomul, gjørdist landskend sum Grand Prix-sangari, las lögfrøði, og arbeiðið sum tónleikari, til hon gjørdist leiðari av Norsk Musikerforbund.

Medan hon var mentamálaráðharri náddi hon at umskipa øll øki innan ráðharrastovnin, men størstu fingrarnar hjá hon setti eftir seg var innan mannarætti-ndi og talufrælsi.

Sambært Áse Kleveland er tað ein týðningarmikil politisk avbjóðing at gera fólkið búgvíð til mentanar-ligu broytingarnar, sum fara at eyðkenna samfelagið í komandi tíðum við øktari innflyting og nýggjum tøkni.

– Vit mugu varðveita kensluna av at vera eitt sam-felag, har hvør einstakur hevur eitt hvørt at siga hvør øðrum. Margfaldni merkir, at innflytarabólkar verða drignir uppi, men eisini mentanin í útjaðaranum.

Áse Kleveland óttast meiri fyri, at felags mentanin deitur niðurfyri heldur enn miðlakonsentrasjónina, sum hon sær bæði sum ein møguleiki og sum ein höttan.

– Kanska fer tað lokala

Áse Kleveland

at ganga hond í hond við tað altjóða, men undir øllum umstøðum er tað í Noregi av týðningi, at ein sterkur politikkur verður førdur á listarliga økinum. Tað verður ov snævert og ov smátt, um lokal bygðarráð einsamøll skulu gera av, hvussu mentapolitikur skal stýrast. Tað er ikki nóg mikið av pengum ella útsyni til at satsa djárvt. Eg dugi als ikki at ímynda mær ein mentapolitikur, sum er stýrdur úr Brúxelles. Listin verður

upplivað við stórar frástøðu av nógvum fólki og tað verður tí ein nýggj uppgáva at fáa listina og fólkið í tættari samband við hvørt annað, sigur Áse Kleveland. Fyrrverandi mentamálaráðharri í Noregi hevur langt frá mist málið. Hon tosar framvegis við stórra myndugleika enn nógvir núverandi mentamálaráðharrar.

Niels Frid-Nielsen, Jyllands-Posten 15. maí 1998.

Stjólu pengarnar og Visa-kortið

Ótangarnir í Fuglafirði hava so sanniliga verið úti um seg í vikuskiftinum. Umframt tey innbrotini, sum vóru mánanáttina, var innbrot umborð á Trónða í Gøtu, sum ló og landaði í Fuglafirði

SVEINUR TRÓNDARSON

Tað er í Fuglafirði tað hendur í lótu.

Men tað er neyvan nakað, sum fuglirðingar eru gladdir og stoltir av. Teir reypa í hvussu er ikki av tí.

Innbrot, stulur, bardagar og harðskapur er ikki nakað sum fólk eru glád fyri og tað skapar ein ótryggleika, sum føroyingar ikki áður hava havt orsök at óttast.

Hjá lögregluni gevur hetta nógv óneyðugt cyka-arbeiði, sum kundi verið

betri brúkt aðrastaðni.

Stjolið FR/Visa-kort

Um vikuskiftið var Trónður í Gøtu á Fuglafirði og legði upp veiðina frá seinasta túrinum.

Manningin arbeiðið, sum vera mann og tað var seint aðrenn menn fóru til hús.

Um hálvgun eitt tíðina sunnunáttina fór ein av manningini niður í kamar sitt at skifta aðrenn hann fór til hús og tá gjørdist hann varugur við, at hann hevði havt »ókunnugfólk« á vitjan

á kamari sínum.

Teir høvdu verið í penga-appuni, sum lá í klæð-unum og haðani høvdu ótangarnir tikið allar teir leysu pengarnar - einar 800 krónur.

Harumframt høvdu teir eisini tikið við sær FR/Visa-kortið, sum lá í mappuni.

Kortið sperrað

Men teir koma ikki langt við kortinum.

Í fyrstu umfari tí teir ikki hava PIN-kortuna til kortið og í øðrum umfari tí at eig-

arin gjørdi skjótt av og fekk peningastovnin at sperra kortið.

Tað merkir, at kortið tí ikki kann brúkast.

Sjálvt um tað kann tykjust lægið, so hevur eigaramaðurin avgjørt ikki at melda tilburðin til lögregluna.

– Pengarnir eru ikki tann stóri missurin og kortið fáa teir ikki brúkt til nakað sum helst, so eg tími ikki at melda, sigur hann.

Enn ein føroyingur vorðin flogskipari

Leygardagin 23. maí tók Gunnleif Mikkelsen, úr Tórshavn, prógv sum flogskipari í Danmark

SVEINUR TRÓNDARSON

Fyri ikki so nógvum árum síðan var tað meira óvanligt, at føroyingar tóku prógv sum flogskiparar, men so er ikki longur.

Fleiri og fleiri hava hug at royna henda »høgt-flúgvandi« vinnuveg, og einki er at ivast í, at tað er ein spennandi útbúgving og eitt spennandi starv.

Leygardagin, 23. maí, fingur føroyingar enn ein flogskipara, tá Gunnleif Mikkelsen tók prógv sum flogskipari á Luftfartsskolen & Jet Air Fight Academy í Roskilde.

Gunnleif Mikkelsen er ættaður úr Havn og er 27 ára gamal.

Leiðin til útbúgvingina sum flogskipari er tikin í stigum. Hann tók fyrst maskinmeistarútbúgving og fór síðan út at sigla eina tíð aðrenn hann fór til Danmarkar at læra at flúgva.

Aðrenn Gunnleif er fullt útbúgvin sum flogskipari skal hann »samla« tímar saman.

Króvini til flogskiparar eru sera strong, og nógvir flúgvitimar krevjast aðrenn útbúgvingin er endaliga liðug.